

Sygn. akt III SK 50/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Hajn (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski

SSN Dawid Miąsik (sprawozdawca)

Protokolant Małgorzata Beczek

w sprawie z powództwa R. Sp. z o.o. w W.
przeciwko Prezesowi Urzędu Regulacji Energetyki
z udziałem zainteresowanej E. Sp. z o.o. w P.
o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 6 października 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 22 kwietnia 2015 r., sygn. akt VI ACa (...),

- 1. oddala skargę kasacyjną,**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego oraz zainteresowanego po 360 (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Decyzją z 15 czerwca 2011 r., znak: (...) wydaną na podstawie art. 8 ust. 1 w zw. z art. 30 ust. 1 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. – Prawo energetyczne (jednolity tekst: Dz.U. z 2006 r. Nr 89, poz. 625 ze zm., dalej jako Prawo energetyczne lub PE) Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (Prezes URE), po rozpoznaniu wniosku R. Sp. z o.o. z siedzibą w W. (powód) o rozstrzygnięcie sporu dotyczącego odmowy zawarcia przez E. Sp. z o.o. (zainteresowany) umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej farmy wiatrowej „P.” o mocy 120 MW, zlokalizowanej w gminie B. orzekł, że na zainteresowanym nie ciąży obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie do sieci elektroenergetycznej farmy wiatrowej „P.”, zlokalizowanej w pobliżu miejscowości B..

Decyzja Prezesa URE opiera się na założeniu, zgodnie z którym skoro powód złożył wniosek o wydanie warunków przyłączenia do sieci farmy wiatrowej P. w gminie W., to nie złożył wniosku o wydanie takich warunków dla farmy wiatrowej P. w gminie B., zatem nie może domagać się zawarcia umowy o przyłączenie do sieci farmy wiatrowej zlokalizowanej w gminie B.

Od powyższej decyzji odwołanie wniósł powód, zaskarżając ją w całości i wnosząc m.in. o dopuszczenie wniosków dowodowych obejmujących dowód z dokumentów w postaci projektu warunków przyłączenia farmy wiatrowej „P.” oraz dowód z opinii biegłego z zakresu elektroenergetyki na okoliczność możliwości przyłączenia farmy wiatrowej do sieci i zakresu potrzebnych do tego prac sieciowych, a także braku fizycznego wpływu lokalizacji poszczególnych turbin wiatrowych na możliwość przyłączenia farmy wiatrowej do sieci oraz pracę sieci elektroenergetycznej w przypadku niezmienionego miejsca przyłączenia farmy wiatrowej.

Prezes URE oraz zainteresowany wnieśli o oddalenie odwołania i zgłoszonych wniosków dowodowych oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Wyrokiem z 13 marca 2014 r., XVII AmE (...) Sąd Okręgowy w W.- Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów uchylił zaskarżoną decyzję w całości.

Sąd Okręgowy ustalił, że R. II Sp. z o.o. z siedzibą w W. pismem z 28 sierpnia 2006 r. wystąpiła do zainteresowanego o określenie warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej farmy wiatrowej o mocy 120 MW,

położonej w gminie B. Pismem z 9 października 2006 r. zainteresowany określił niezbędny zakres ekspertyzy wpływu na system elektroenergetyczny przyłączenia farmy wiatrowej zlokalizowanej w gminie B., o łącznej mocy 120 MW, która powinna zostać załączona do wniosku o określenie warunków przyłączenia. W dniu 2 kwietnia 2007 r. powód złożył wniosek o określenie warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej farmy wiatrowej o mocy 120 MW, położonej w gminie W.. Następnie pismem z 21 czerwca 2007 r. powód zwrócił się do zainteresowanego z wnioskiem o zastąpienie wniosku o określenie warunków przyłączenia, złożonego 28 sierpnia 2006 r. przez R. II - spółkę z tej samej grupy kapitałowej, wnioskiem o określenie warunków przyłączenia złożonym w dniu 2 kwietnia 2007 r. przez powoda. Zainteresowany zaniechał rozpatrywania wniosku złożonego przez R. II i w dalszym ciągu procedował już tylko na wniosku złożonym przez powoda.

W grudniu 2007 r. Politechnika (...) sporządziła „Ekspertyzę wpływu przyłączenia farmy wiatrowej w rejonie miejscowości P. o mocy 120 MW do sieci dystrybucyjnej E. sp. z o.o. na pracę sieci elektroenergetycznej KSE”. Pismem z 19 maja 2008 r. zainteresowany powiadomił N. Sp. z o.o. o zakończeniu opiniowania tego opracowania oraz o przygotowaniu projektu warunków przyłączenia do sieci. Wezwano także wnioskodawcę do dostarczenia dokumentów potwierdzających tytuły prawne do nieruchomości, na których będą używane przyłączane instalacje lub sieci, uzależniając od ich otrzymania przystąpienie do dokonywania uzgodnień warunków przyłączenia z S. S.A. W załączniku do pisma z 3 czerwca 2008 r. powód przekazał dokumenty potwierdzające tytuły prawne do nieruchomości w gminie W., kompletując tym samym wniosek. Pismem z 7 sierpnia 2008 r. zainteresowany przesłał S. S.A. do uzgodnienia projekt warunków przyłączenia farmy wiatrowej „P.” o mocy 120 MW wraz z wnioskiem o określenie warunków przyłączenia oraz ekspertyzą wpływu przyłączenia farmy wiatrowej zlokalizowanej w gminie W. na pracę sieci elektroenergetycznej. Pismem z 26 maja 2009 r. zainteresowany poinformował Politechnikę (...) i N. Sp. z o.o., że przedłożona ekspertyza została sporządzona zgodnie z zakresem i warunkami jej wykonania (ziwwe). W związku ze zmianą zakładanych wcześniej warunków pracy sieci elektroenergetycznej, w okresie ważności ziwwe, spowodowaną *opracowaniem lub wydaniem kolejnych warunków przyłączenia* dla innych obiektów oraz

rozpatrywaniem innych ekspertyz wpływu na KSE, zainteresowany wystąpił do powoda z propozycją wykonania dodatkowych obliczeń dla wariantu obliczeniowego pośredniego VIII, uwzględniającego dodatkowo, w stosunku do wariantu VII farmy wiatrowej, warunki określone w piśmie. Pismem z 15 czerwca 2009 r. powód wyraził zgodę na dokonanie dodatkowych obliczeń, wnosząc o wydanie nowych założeń do ekspertyzy.

Pismem z 10 listopada 2009 r. zainteresowany zwrócił się do P. sp. j. o wykonanie dodatkowych obliczeń wariantu VIII dla farmy wiatrowej „P.”, przekazując w załączniku szczegółową listę farm wiatrowych, stanowiących rozszerzenie pierwszego wariantu VII. Pismem z 24 października 2009 r. P. przesłała zainteresowanemu „Ekspertyzę wpływu przyłączenia farmy wiatrowej rej. m. P. o mocy 120 MW do sieci dystrybucyjnej E. sp. z o.o. na pracę sieci elektroenergetycznej KSE. Suplement zawierający obliczenie dla modelu VIII”.

W dniu 11 marca 2010 r. weszła w życie ustawa z dnia 8 stycznia 2010 r. o zmianie ustawy - Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. 2010 r., Nr 21, poz. 104, dalej jako nowelizacja lub ustawa nowelizująca z 2010 r.), która wprowadziła obowiązek wniesienia zaliczki oraz dostarczenia wypisu i wrysu z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego albo, w przypadku jego braku, z decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla nieruchomości określonych we wniosku o przyłączenie do sieci.

W załączniku do pisma z 6 września 2010 r. powód złożył wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy B. oraz dokumenty potwierdzające tytuły prawne do nieruchomości położonych na terenie gminy B., w postaci umów dzierżawy zawartych przez R., przeniesione decyzją zarządu na rzecz powoda, jako członka tej samej grupy kapitałowej. Powód poinformował także zainteresowanego, że w stosunku do pierwotnego wniosku zmienione zostały lokalizacje działek oraz moc turbin. W dniu 7 września 2010 r. powód zlecił wykonanie na rzecz zainteresowanego przelewu na kwotę 3.000.000 zł, tytułem wymaganej ustawowo zaliczki.

Pismem z 16 września 2010 r. zainteresowany wskazał, że z posiadanej dokumentacji wynika, iż powód ubiega się o przyłączenie kilku farm wiatrowych, położonych w różnych lokalizacjach, używając dla wszystkich tych farm jednej

nazwy. Zainteresowany zaznaczył także, iż celem wspierania rozwoju odnawialnych źródeł energii (OZE) odszedł od ścisłej interpretacji art. 7 ust. 3 i 8d PE, tj. tożsamości lokalizacji farm wiatrowych, jednakże nie dotyczy to sytuacji, gdy żadna z działek proponowanej nowej lokalizacji nie pokrywa się z lokalizacją pierwotną (co ma miejsce przy zastąpieniu nieruchomości wskazanych w pierwotnym wniosku powoda nieruchomościami wymienionymi w załącznikach do pisma z 6 września 2010 r.). Ponieważ, według zainteresowanego, powód nie dostarczył wymaganych ustawowo dokumentów (dla nieruchomości objętych pierwotnym wnioskiem), zainteresowany postanowił pozostawić bez rozpoznania jego wnioski o wydanie warunków przyłączenia farmy wiatrowej w gminie W.. Jednocześnie, zainteresowany poinformował powoda, że w związku z sygnalizowanym przez powoda w piśmie z 7 września 2010 r. zamiarem przyłączenia do sieci farmy wiatrowej położonej w gminie B., niezbędne będzie złożenie formalnego wniosku o wydanie warunków przyłączenia dla tak zlokalizowanej farmy wiatrowej.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny, po oddaleniu wniosków dowodowych powoda, Sąd Okręgowy stwierdził, iż istota sporu sprowadza się do oceny, czy powód złożył wnioski o określenie warunków przyłączenia do sieci elektroenergetycznej farmy wiatrowej o mocy 120 MW położonej w gminie B., co wiąże się z kwestią dopuszczalności zmiany treści wniosku. Zdaniem Sądu pierwszej instancji, problematyka złożenia wniosku i jego rozpatrzenia została uregulowana przepisami Prawa energetycznego oraz rozporządzenia Ministra Gospodarki z dnia 4 maja 2007 r. w sprawie szczególnych warunków funkcjonowania systemu elektroenergetycznego (Dz. U. 2007 r. Nr 93, poz. 623, dalej jako rozporządzenie systemowe). Sąd Okręgowy stwierdził, iż w jego ocenie powyższa procedura nie jest w pełni sformalizowana, gdyż obowiązujące przepisy określają jedynie zarys postępowania z wnioskiem. Zdaniem Sądu pierwszej instancji nie ma zakazu dokonywania zmian we wniosku o określenie warunków przyłączenia, jedyne bowiem przypadki konieczności złożenia nowego wniosku zostały określone w § 6 rozporządzenia systemowego i nie znajdują zastosowania w niniejszej sprawie, zatem zmiana wniosku przez powoda była dopuszczalna i mogła dotyczyć każdego elementu wniosku, w tym lokalizacji obiektu

przyłączanego. Założenie to potwierdza także treść Komunikatu z 18 sierpnia 2010 r. wydanego przez zainteresowanego, który dopuszcza zmianę lokalizacji farmy wiatrowej, aczkolwiek wprowadzona w tym Komunikacie zasada konieczności zachowania tożsamości co najmniej jednej działki z lokalizacją pierwotną jest, zdaniem Sądu Okręgowego, arbitralna i merytorycznie nieuzasadniona, zatem nie powinna być stosowana. Dlatego, w ocenie Sądu pierwszej instancji, wniosek powoda, który po wejściu w życie nowelizacji z 2010 r. został powtórnie prawidłowo skompletowany, niezasadnie został pozostawiony bez rozpoznania.

Zdaniem Sądu Okręgowego długotrwały proces rozpoznawania wniosku pociągnął za sobą niekorzystne dla powoda skutki w postaci zmiany stanu prawnego, wynikiem czego była zmiana pierwotnej lokalizacji posadowienia turbin. Do takiej sytuacji nie doszłoby, gdyby zainteresowany rozpoznał wniosek we właściwym czasie. O niekonsekwencji zainteresowanego świadczy ponadto, w ocenie Sądu Okręgowego fakt, iż ziwwy zostały wydane pierwotnie dla R., budującej farmę w gminie B., po czym wniosek ten został zastąpiony przez powoda, działającego w porozumieniu z zainteresowanym, na wniosek o określenie warunków przyłączenia dla farmy położonej w gminie W. Jako, iż tylko jeden wniosek był procedowany, zastąpienie to zostało zaakceptowane przez zainteresowanego. Zmiana lokalizacji farmy wiatrowej, polegająca na połączeniu dwóch wniosków w jeden, miała miejsce już wcześniej. Powód cały czas zmierzał do przyłączenia do sieci farmy wiatrowej o mocy 120 MW, której punkt przyłączeniowy, niezależnie od lokalizacji działek, pozostał niezmienny. Zainteresowany zatem w obliczu niewykazania braku technicznych lub ekonomicznych warunków przyłączenia, niezasadnie pozostawił wniosek powoda bez rozpoznania. Sąd pierwszej instancji uznał na tej podstawie, że Prezes URE wadliwie ustalił stan faktyczny, nieprawidłowo przyjmując, że powód nie złożył wniosku o określenie warunków przyłączenia do sieci, co skutkowało koniecznością uchylecia wadliwie wydanej decyzji.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł zainteresowany, zaskarżając go w całości.

Wyrokiem z 22 kwietnia 2015 r., VI ACa (...) Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że oddalił odwołanie i zasądził koszty postępowania apelacyjnego na rzecz zainteresowanego oraz koszty procesu na rzecz Prezesa URE.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny stwierdził, iż Sąd pierwszej instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych, jednakże pominął istotną dla rozstrzygnięcia sprawy kwestę, iż wniosek powoda z 2 kwietnia 2007 r. o określenie warunków przyłączenia dotyczył obiektu położonego na konkretnych działkach w gminie W., złożonego z konkretnych urządzeń elektroenergetycznych, tj. 60 turbin Gamesa G90 2 MW, powiązanych ze sobą w opisany we wniosku sposób. Powyższe dane zostały uwzględnione w treści ekspertyzy wpływu przyłączenia obiektu na sieć, sporządzonej na podstawie wniosku powoda z 2 kwietnia 2007 r. Na podstawie tej ekspertyzy oraz wykonanego do niej suplementu, zainteresowany przystąpił do uzgodnienia warunków przyłączenia z nadrzędnym operatorem sieci przesyłowej. Przedmiotem analizy był jednak niezmiennie konkretny, opisany przez powoda we wniosku obiekt. Powód nigdy nie złożył wniosku o określenie warunków przyłączenia farmy wiatrowej położonej w gminie B.. Z wnioskiem o przyłączenie do sieci farmy wiatrowej w gminie B. wystąpiła spółka R. pismem z 28 sierpnia 2006 r., która mimo iż należy do tej samej co powód grupy kapitałowej, jest oddzielnym bytem prawnym i jej działania nie wywołują skutków prawnych dla powoda. Dlatego powód nie mógł skutecznie zastąpić swoim wnioskiem z 2 kwietnia 2007 r. wniosku złożonego przez R. 28 sierpnia 2006 r. Przyjęcie przez Sąd Okręgowy, że pomiędzy ww. spółkami występuje następstwo prawne było całkowicie dowolne i nieprawidłowe.

Powód kilkakrotnie próbował dokonać modyfikacji pierwotnie złożonego wniosku. Pismem z 6 września 2010 r. powód poinformował zainteresowanego, że w stosunku do pierwotnego wniosku została zmieniona lokalizacja działek oraz moc turbin (zamiast pierwotnie planowanych 60 turbin Gamesa G90 2 MW powód zamierzał zainstalować 40 turbin Vestas V90-30 MW, połączonych ze sobą w inny sposób, innymi instalacjami wewnętrznymi). Nie zmieniła się jedynie zbiorcza moc turbin, wynosząca 120 MW. Załącznik do tego pisma stanowił wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy B. oraz dokumenty

potwierdzające tytuły prawne do nieruchomości, w postaci umów dzierżawy zawartych przez R., a scedowanych decyzją zarządu na powoda.

W ocenie Sądu Apelacyjnego pismo powoda nie zmierzało w rzeczywistości do modyfikacji wniosku dotyczącego tej samej inwestycji, lecz do zastąpienia wniosku z 2 kwietnia 2007 r. innym wnioskiem, dotyczącym zupełnie innej inwestycji. Powód nie złożył wymaganych prawem dokumentów planistycznych dotyczących objętej wnioskiem farmy wiatrowej na terenie gminy W., złożenia zaś powyższych dokumentów dla inwestycji planowanej w gminie B. było bezprzedmiotowe, gdyż powód nie wnioskował o określenie warunków przyłączenia do sieci dla farmy położonej w tej lokalizacji. Niezasadnie Sąd pierwszej instancji skupił się więc jedynie na określeniu tożsamości działek gruntu, przyjmując, że postępowanie o określenie warunków przyłączenia nie jest w pełni sformalizowane i całkowicie pomijając fakt, iż powód usiłował w sposób nieformalny zastąpić dotychczasowy wniosek całkowicie nowym wnioskiem, dotyczącym zupełnie innej inwestycji. Tymczasem zmianę wniosku można uznać za dopuszczalną jedynie w zakresie, w jakim nie prowadzi ona do zmiany podmiotów lub przedmiotów postępowania przyłączeniowego. Przyjęcie przeciwnego poglądu skutkowałoby naruszeniem art. 7a ust. 1 pkt 1, 4 i 5 PE.

Trafne były także zarzuty zainteresowanego, który podnosił, iż przyjęcie takiej wykładni Prawa energetycznego, jaką zaprezentował Sąd Okręgowy w zaskarżonym wyroku, spowodowało w istocie sankcjonowanie praktyki blokowania mocy przyłączeniowej w danym rejonie przez składanie przez inwestorów niesprecyzowanych wniosków, uzupełnianych o lokalizację i warunki techniczne inwestycji dopiero w toku postępowania przyłączeniowego. Powyższa praktyka powoduje niemożność realizacji wniosków przygotowanych należycie przez inwestorów.

Skargę kasacyjną od powyższego wyroku Sądu Apelacyjnego wniósł powód, zaskarżając go w całości.

Powód zarzucił rażące naruszenie przepisów prawa materialnego, to jest: 1) art. 2, 22 i art. 45 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 353.1 k.c., art. 7 ust. 1, 3, 3a, 3b, 8a-8d, 8d'-8d⁹ PE oraz § 4 § 6 ust. 1 i 3, § 7 ust. 1-5, § 8, § 9 rozporządzenia systemowego przez ich błędne zastosowanie i interpretację oraz uznanie, że art. 7

ust. 1, 3, 3a, 3b, 8a-8d, 8d'-8d⁹ Prawa energetycznego oraz § 4 § 6 ust. 1 i 3, § 7 ust. 1-5, § 8, § 9 rozporządzenia systemowego to całościowa regulacja procedury przyłączenia do sieci, podczas gdy, zawieranie umowy o przyłączenie do sieci, w tym wydawanie warunków przyłączenia, to czynności zmierzające do zawarcia umowy nienazwanej objętej zasadą swobody umów wynikającą z art. 353¹ k.c. a powołane wyżej przepisy Prawa energetycznego i rozporządzenia systemowego mają charakter subsydiarny i dokonana przez Sąd Apelacyjny w wyroku wykładnia tych przepisów jest sprzeczna z gospodarczym przeznaczeniem tych przepisów, ponieważ nie dopuszcza ani do zmiany podmiotu, który ubiega się o przyłączenie do sieci elektrowni wiatrowej za zgodą operatora wydaną w sposób dorozumiały przez faktyczne dalsze zajmowanie się przez lata wnioskiem powoda o wydanie warunków przyłączenia elektrowni wiatrowej o tej samej mocy, ilości przyłączeniowej, w tym samym miejscu przyłączenia, ani do zmiany posadowienia turbin tejże elektrowni, zmiany mocy i typu tych turbin elektrowni wiatrowej pomimo, że z technicznego punktu widzenia jest to bez znaczenia dla przedsiębiorstwa energetycznego, do którego sieci ma nastąpić przyłączenie; 2) art. 2 Konstytucji RP w zw. z art. 7 ust. 3a, 3b, 8a-8d, 8d'-8d⁹ Prawa energetycznego, przez ich błędne retroaktywne zastosowanie, ponieważ art. 7 ust. 3a, 3b, 8a-8d określające treść wniosku o wydanie warunków przyłączenia i sposób postępowania z tym wnioskiem zostały dodane przez ustawę z dnia 26 lipca 2013 r. o zmianie ustawy Prawo energetyczne oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. 2013, poz. 984, zwana dalej nowelizacją z 2013 r.) i „weszły w życie 11 marca 2010 r. a przepisy art. 7 ust. 8d, 8d', 8d², 8d³, 8d⁴, 8d⁵, 8d⁶, 8d⁷, 8d⁸ i 8b⁹, które weszły w życie z dniem 11 września 2013 r. a przepisy art. 7 ust. 8d, 8d, 8d⁸” a Powód złożył wniosek o wydanie warunków przyłączenia 2 kwietnia 2007 r., skutkiem czego doszło do zastosowania prawa wstecz, co narusza art. 2 Konstytucji RP w zakresie w jakim wywodzi się z niego zasadę zakazu działania prawa wstecz; z wyroku można domniemywać, że Sąd Apelacyjny zastosował w wyroku także pozostałe powołane przez siebie przepisy Prawa energetycznego w brzmieniu obowiązującym w dniu wydania wyroku, czyli 22 kwietnia 2015 r. dokonujące tego samego rażącego naruszenia prawa przez retroaktywne zastosowanie tych przepisów; 3) art. 2 Konstytucji w zw. z art. 9g ust. 4 pkt. 1 oraz ust. 12 Prawa energetycznego przez ich błędne

zastosowanie i uznanie, że instrukcja ruchu i eksploatacji sieci dystrybucyjnej zainteresowanego jest dokumentem formalizującym proces wydawania warunków przyłączenia do sieci a powód i zainteresowany są zobowiązani się do niej stosować w trakcie rozpatrywania wniosku o wydanie warunków przyłączenia podczas, gdy z powołanych wyżej przepisów Prawa energetycznego wynika, że instrukcja ta nie ma zastosowania do procedury wydawania warunków przyłączenia a jedynie do zawartych umów przesyłowych, dystrybucyjnych i kompleksowych lub też do usług świadczonych faktycznie przez operatora, a przepisy w zastosowanym przez sąd brzmieniu obowiązują dopiero od 11 marca 2010 r. Z racji zmiany, która nastąpiła na mocy nowelizacji z 2010 r., co powoduje naruszenie art. 2 Konstytucji w zakresie, w jakim wywodzi się z niego zasadę, że prawo nie działa wstecz; 4) art. 7 ust. 2 i 3 pkt. 2 nowelizacji z 2010 r. w zw. z art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego oraz w zw. z § 7 i § 8 rozporządzenia systemowego w szczególności § 7 ust. 4 pkt. 4), § 8 ust. 3 pkt. 1) oraz § 8 ust. 4, 5 i 6 rozporządzenia systemowego przez ich błędną wykładnię i zastosowanie polegające na tym, że na skutek uznania za niedopuszczalną dokonaną przez powoda zmianę wniosku o wydanie warunków przyłączenia w zakresie mocy, ilości i modelu turbin wiatrowych oraz nieruchomości (działek), na których turbiny te mają być posadowione doszło do bezprawnej odmowy wydania warunków przyłączenia do sieci przez zainteresowanego, choć przedstawione przez powoda wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego spełniały wymagania określone w wymienionych wyżej przepisach dla dalszego prowadzenia procesu wydawania warunków przyłączenia do sieci; 5) art. 8 ust. 1 w zw. z art. 7 ust. 1 i 2 Prawa energetycznego oraz w zw. z § 7 ust. 5 pkt. 4 rozporządzenia systemowego oraz w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji, przez ich błędne zastosowanie, ponieważ Sąd Apelacyjny błędnie uznał, że złożenie wniosku o wydanie założeń do ekspertyzy wpływu przyłączanej instalacji wytwórczej energii elektrycznej na sieć, to moment złożenia wniosku o wydanie warunków przyłączenia podczas, gdy zgodnie z § 7 ust. 5 pkt. 4 rozporządzenia systemowego obowiązującym w dniu składania przez powoda wniosku o wydanie warunków przyłączenia (2 kwietnia 2007 r.), wniosek o wydanie warunków przyłączenia to odrębna czynność prawna, następująca po uzyskaniu założeń do opracowania ekspertyzy oddziaływania na

sieć, co doprowadziło go do wniosku, że doszło do zmiany podmiotu, który ubiega się o przyłączenie do sieci elektrowni wiatrowej, choć zmiana taka dokonana za zgodą operatora wydaną w sposób dorozumiały przez faktyczne dalsze zajmowanie się przez lata wnioskiem powoda o wydanie warunków przyłączenia dla elektrowni wiatrowej o tej samej mocy przyłączeniowej mającej być przyłączonej w tym samym miejscu przyłączenia, jest dopuszczalna, co spowodowało uznanie, że powód nie złożył wniosku o wydanie warunków przyłączenia i tym samym pozbawiło powoda ochrony prawnej przewidzianej w art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego.

W ramach procesowej podstawy skargi kasacyjnej, powód zarzucił naruszenie: 1) art. 217 § 2 k.p.c., art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c., polegające na pozbawieniu powoda możliwości wykonania ciężącego na nim obowiązku zgłaszania dowodów na okoliczności, z których wywodzi skutki prawne, poprzez całkowite pominięcie wniosku dowodowego powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego, na okoliczność wykazania, że zmiana miejsca posadowienia turbin wiatrowych w planowanej przez powoda elektrowni wiatrowej nie ma znaczenia z technicznego punktu widzenia dla rozpatrywania wniosku o wydanie warunków przyłączenia oraz, że pomimo zmian dokonanych we wniosku istnieją techniczne warunki przyłączenia do sieci, co doprowadziło do zaniechania wszechstronnego wyjaśnienia sprawy i braku istotnej części materiału dowodowego, to jest zobiektywizowanych dowodów w sprawie, a w konsekwencji do naruszenia przepisów Prawa energetycznego powołanych w pkt. I skargi kasacyjnej w sposób tam opisany; 2) art. 233 § 1 i 2 k.p.c., w zw. z art. 244 k.p.c. oraz w zw. z art. 227 k.p.c., które polegało na wynikającym z całkowitego niezrozumienia istoty sprawy i przepisów art. 7 Prawa energetycznego uznaniu zebranego w sprawie materiału dowodowego jako zupełnego i wystarczającego, w sposób całkowicie sprzeczny z zasadami doświadczenia życiowego, logiki, w tym zasad analizowania spraw sądowych, w których kluczowe znaczenie mają aspekty techniczne wymagające specjalistycznej wiedzy, co pociągnęło za sobą oddalenie wniosków dowodowych na okoliczności, których wyjaśnienie miało istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, skutkiem czego doszło do naruszenia przepisów prawa materialnego powołanych w pkt I

skargi kasacyjnej i przyjęciu w wyroku, że dokonana przez powoda zamiana lokalizacji turbin wiatrowych oraz ich typu, mocy i liczby przy jednoczesnym zachowaniu tego samego miejsca przyłączenia i mocy przyłączeniowej powoduje, że od strony technicznej wniosek staje się wnioskiem o przyłączenie innego obiektu do sieci, pomimo, że „kwestia charakter stricte techniczny” konieczne było zasięgnięcie wiadomości specjalnych zainteresowany nie przedstawił żadnych dowodów a Sąd zignorował wniosek dowodowy powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wykazania, że dokonywana przez powoda zmiana nie wpływa na techniczną stronę przyłączenia elektrowni wiatrowej do sieci zainteresowanego; 3) art. 278 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na zignorowaniu wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego na okoliczność wykazania braku konsekwencji technicznych dokonania zamiany nieruchomości, na których ma być posadowiona elektrownia wiatrowa oraz liczby, mocy i typu turbin wiatrowych, które mają być w niej zainstalowane, przy jednoczesnym uznaniu za własne twierdzeń zainteresowanego, że zmiana nieruchomości, na których mają być posadowione turbiny wiatrowe, typu, mocy i liczby turbin elektrowni wiatrowej powoduje, że wniosek staje się wnioskiem o przyłączenie zupełnie innego obiektu, przy całkowitym braku jakichkolwiek dowodów na tę okoliczność; 4) art. 328 § 2 k.p.c. polegające na tym, że w uzasadnieniu wyroku Sąd: - w istocie nie wyjaśnił, dlaczego, mimo braku jakichkolwiek dowodów, uznał za udowodnioną okoliczność, że zamiana lokalizacji poszczególnych wiatraków oraz zmiana modelu, liczby i mocy turbin wiatrowych dokonana we wniosku o wydanie warunków przyłączenia, czyni wniosek powoda wnioskiem o wydanie warunków przyłączenia dla zupełnie innej inwestycji, - nie wyjaśnił podstawy prawnej rozstrzygnięcia w szczególności uznając, że doszło do naruszenia art. 21 ust. 1 i art. 22 Konstytucji, nie wyjaśnił jakiego rodzaju naruszenie miało miejsce, które to naruszenie czyni wyrok niezrozumiałym.

Powód wniósł o zmianę wyroku Sądu Apelacyjnego przez oddalenie apelacji i utrzymanie w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, w każdym zaś przypadku wniósł o rozpoznanie sprawy na rozprawie oraz zasądzenie kosztów postępowania.

Powód wniósł ponadto o skierowanie do Trybunału Konstytucyjnego następującego pytania prawnego: „Czy art. 7 ust. 1, 3, 3a, 3b, 8a-8d, 8d'-8d⁹ Prawa energetycznego oraz § 4 § 6 ust. 1 i 3, § 7 ust. 1-5, § 8, § 9 rozporządzenia systemowego w zakresie w jakim nie dopuszczają do zmiany: podmiotu, który ubiega się o przyłączenie do sieci elektrowni wiatrowej za zgodą operatora wydaną w sposób dorozumiały przez faktyczne dalsze zajmowanie się przez lata wnioskiem powoda o wydanie warunków przyłączenia o danej mocy przyłączeniowej w tym samym miejscu przyłączenia, nieruchomości, na których mają być posadowione turbiny tejże elektrowni, mocy, ilości i typu tych turbin tejże elektrowni wiatrowej, w okresie po złożeniu wniosku o wydanie warunków przyłączenia a przed datą wydania warunków przyłączenia lub wydaniem odmowy jej wydania warunków przyłączenia do sieci pomimo, że z technicznego punktu widzenia jest to bez znaczenia dla przedsiębiorstwa energetycznego, do którego sieci ma nastąpić przyłączenie, jest zgodny z art. 2 i art. 22 oraz 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej?”

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powoda zainteresowany wniósł jej oddalenie oraz o zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych przez powoda w skardze kasacyjnej, zainteresowany podniósł, iż są one bezzasadne.

Ustosunkowując się do pierwszego ze stawianych przez powoda zarzutów, zainteresowany stwierdził, iż powód nieprawidłowo przyjął, jakoby Sąd Apelacyjny uznał, że istotną dla przedmiotowego sporu procedurę wydawania warunków przyłączenia wszczął inny podmiot- R.. Niespornie bowiem będące przedmiotem sporu postępowanie przyłączeniowe zostało wszczęte wnioskiem powoda z 2 kwietnia 2007 r., który dotyczył określonej inwestycji, tj. farmy wiatrowej P., położonej w gminie W., bez znaczenia są zatem rozważania powoda, dotyczące skutecznego wszczęcia postępowania przyłączeniowego, rozpoczętego wnioskiem z 28 sierpnia 2006 r., a dotyczącego inwestycji w gminie B. Powód bowiem nie składał żadnego wniosku dotyczącego farmy wiatrowej w gminie B.

Powód, mimo nie zajęcia wyraźnego stanowiska, czy jego wniosek z 2 kwietnia 2007 r. zastąpił wniosek R. z 28 sierpnia 2006 r., twierdzi, iż działanie takie

nie byłoby niezgodne z przepisami Prawa energetycznego ani rozporządzenia systemowego. Takie rozumowanie powoda jest zgoła nieprawidłowe, gdyż zasada *nullum crimen sine lege* nie obowiązuje ani w prawie cywilnym ani też w prawie administracyjnym, gdzie wszelkie szczególne uprawnienia muszą być wyraźnie przewidziane w ustawie. W przypadku postępowania przyłączeniowego korelatem uprawnień podmiotu ubiegającego się o przyłączenie są obowiązki przedsiębiorstwa sieciowego, które nie stanowi emancypacji państwa, lecz jest przedsiębiorcą, który prowadzi działalność w zakresie dystrybucji energii, dysponując określonymi urządzeniami elektroenergetycznymi. Przedsiębiorstwa sieciowe zobowiązane są stosować zasady wynikające z Prawa energetycznego, w tym obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie do sieci. Obowiązek przyłączenia do sieci, jako regulacja szczególna, aktualizuje się jedynie na warunkach i po spełnieniu wymagań określonych w ustawie, które powinny być ściśle interpretowane, z uwagi na zagrożenie przedsiębiorstwa sieciowego sankcjami karnoadministracyjnymi w przypadku naruszenia zasad postępowania w tym zakresie. Jeżeli zatem przepisy w sposób ścisły określają wymagania, jakie powinien spełniać wniosek, terminy na jego rozpatrzenie i dokumenty, które wraz z nim powinny zostać złożone, a nie przewidują zaś możliwości zmiany treści wniosku, to należy stwierdzić, iż zmiana taka jest niedopuszczalna, gdyż prowadziłoby to do rozszerzenia obowiązków nałożonych na przedsiębiorstwo sieciowe. Zgodnie z ustawą przedsiębiorstwo sieciowe jest zobowiązane do rozpoznania jednego, kompletnego wniosku. Z przepisów nie wynika natomiast, by przedsiębiorstwo to było zobowiązane do rozpatrywania w ramach jednego postępowania przyłączeniowego możliwości przyłączenia różnych obiektów, bądź też tego samego obiektu, jednakże o zmienionej charakterystyce technicznej, zmienionej lokalizacji lub też obiektu, który ma zostać zrealizowany przez innego wnioskodawcę, niż to wynikało z pierwotnie złożonego wniosku. Każda bowiem zmiana przedmiotowo- podmiotowa skutkować powinna złożeniem nowego wniosku. Powyższe twierdzenia dodatkowo potwierdza nowelizacja z 2013 r., która wprowadziła regulację specjalną, umożliwiającą zmianę danych zawartych we wniosku, jedynie w zakresie zmniejszenia mocy przyłączeniowej obiektu. Niezasadne jest zatem twierdzenie powoda, że dopuszczalna jest zmiana

wnioskodawcy, jeżeli przedsiębiorstwo sieciowe wyraziło, chociażby w sposób dorozumiany zgodę na takie przekształcenie po stronie podmiotowej. Przyjęcie takiego założenia prowadziłyby do stanu niepewności prawa oraz groziłoby arbitralnością podejścia poszczególnych operatorów, a także ryzykiem powstania rynku obrotu zarezerwowanymi mocami, co do których toczą się postępowania przyłączeniowe. Za niezasadne uznać należy także twierdzenia powoda o możliwości zmiany lokalizacji inwestycji oraz jej warunków technicznych. Zaznaczyć bowiem należy, że przedsiębiorstwo sieciowe ma krótki termin na rozpatrzenie wniosku przyłączeniowego, w trakcie którego musi uzyskać ekspertyzę wpływu przyłączenia na sieć. Dokonanie zatem zmiany specyfikacji technicznej oznaczałoby konieczność dokonywania ponownych obliczeń, co uniemożliwiłoby przedsiębiorstwu sieciowemu rozpoznanie wniosku w terminie i czyniłby wymóg podania danych technicznych we wniosku iluzorycznym.

Odnosząc się do drugiego z zarzutów powoda, zainteresowany stwierdził, iż jest on nietrafny, gdyż z utrwalonego orzecznictwa wynika, że sąd powszechny rozpoznający sprawę z odwołania od decyzji regulatora rynku orzeka zgodnie ze stanem faktycznym i prawnym aktualnym na chwilę zamknięcia rozprawy. Ponadto na potrzebę stosowania nowych przepisów do postępowań, które nie uległy jeszcze zakończeniu wskazują wprost przepisy intertemporalne nowelizacji z 2010 r. Nie ulega natomiast najmniejszej wątpliwości, iż postępowanie przyłączeniowe wszczęte wnioskiem powoda toczyło się jeszcze po wejściu w życie nowelizacji z 2010 r. Prawidłowo przyjął także Sąd Apelacyjny, iż przy ocenie postępowania przyłączeniowego, będącego przedmiotem niniejszej sprawy należy uwzględnić przepisy nowelizacji z 2013 r., bowiem postępowanie przyłączeniowe uznaje się za niezakończone do czasu prawomocnego rozstrzygnięcia postępowania sądowego z odwołania od decyzji Prezesa URE. Co więcej nowelizacja z 2013 r. nie zmieniła istoty postępowania przyłączeniowego, a jedynie je uelastyczyła, wprowadzając możliwość zmiany treści wniosku, jednakże w ściśle określonym ustawowo zakresie. Wiedzie to do prostej konstatacji, iż przed wejściem w życie nowelizacji z 2013 r. jakkolwiek zmiana wniosku była niedopuszczalna. Co więcej powód jest niekonsekwentny w swoich twierdzeniach, gdyż zarzuca Sądowi Apelacyjnemu

naruszenie zasady *lex retro non agit*, przez zastosowanie nowych przepisów, po czym sam powołuje się na nie konstruując istotne zagadnienie skargi kasacyjnej.

Także i trzeci zarzut podnoszony przez powoda jest, w ocenie zainteresowanego, nietrafny oraz świadczy o niekonsekwencji powoda. Powód bowiem zarzuca Sądowi drugiej instancji stosowanie aktualnych regulacji prawnych, podczas gdy sam się na nie powołuje w zakresie, w jakim pociągają one dla niego korzystne rozwiązania. Za prawidłowe należy uznać rozważania Sądu Apelacyjnego, który stwierdził, iż zasady postępowania przyłączeniowego regulowane są nie tylko przez Prawo energetyczne i rozporządzenie systemowe, ale także przez Instrukcję Ruchu i Eksploatacji Sieci Dystrybucyjnej (IRiESD). Pogląd forsowany przez powoda, jakoby IRiESD miała znajdować zastosowanie jedynie do podmiotów przyłączonych już do sieci jest nieakceptowalny i sprzeczny z ustawową zasadą równego traktowania podmiotów ubiegających się o przyłączenie, a w konsekwencji sprzeczny także z konstytucyjną zasadą równości wobec prawa. Co więcej nietrafne są twierdzenia powoda, iż moc obowiązująca IRiESD wynika z zatwierdzenia jej decyzją Prezesa URE. Wynika ona już z samej ustawy, przewidującej obowiązek jej tworzenia przez przedsiębiorstwo sieciowe, ponadto regulacja ta ma jedynie dodatkowy charakter względem Prawa energetycznego i rozporządzenia systemowego.

Niezasadne są także, zdaniem zainteresowanego, twierdzenia podnoszone przez powoda w sformułowanym czwartym zarzucie, dotyczącym wymogu przedstawienia odpowiednich dokumentów planistycznych obiektu objętego wnioskiem o przyłączenie. Bezzasadnie powód podnosi, iż dla realizacji tego obowiązku wystarczy przedstawienie jakichkolwiek dokumentów planistycznych i poinformowanie przedsiębiorstwa sieciowego o zmianie przedmiotu postępowania. Jak to już wcześniej wyjaśniał zainteresowany treść raz wniesionego wniosku może zostać zmieniona jedynie w zakresie przewidzianym przez ustawę. Forsowanej przez powoda interpretacji obowiązku z art. 7 ust. 2 nowelizacji z 2010 r. nie wspierają także powołane przez niego przepisy rozporządzenia systemowego. Na każdym bowiem z etapów postępowania przyłączeniowego uwzględniane są szczegółowe dane lokalizacyjno-techniczne określone przez inwestora we wniosku o wydanie warunków przyłączenia. Dopuszczenie możliwości modyfikacji tych

danych na dowolnym etapie postępowania doprowadziłoby do zakłócenia wyniku dotychczasowego procesu analizy możliwości przyłączenia i wymagałoby jego powtórzenia lub zlecenia dodatkowych opracowań technicznych celem potwierdzenia czy wprowadzone dane nie wpłyną na wynik obliczeń. Przepisy regulujące procedurę przyłączenia nie przewidują jednak takiej możliwości.

Zainteresowany nie zgodził się także z twierdzeniami powoda, iż został on pozbawiony prawa do sądu. Zgodnie bowiem z obowiązującymi regulacjami wniosek powoda o rozpoznanie sporu pomiędzy powodem i zainteresowanym został rozpatrzony kolejno przez Prezesa URE, Sąd Okręgowy w W. i Sąd Apelacyjny. Podstawą decyzji, a następnie orzeczeń Sądów obu instancji była szczegółowa analiza stanu faktycznego i prawnego, z uwzględnieniem podnoszonych przez powoda twierdzeń i zarzutów. Przyjęcie przez Prezesa URE oraz Sąd drugiej instancji wykładni odmiennej od tej preferowanej przez powoda nie może zostać uznane za pozbawienie prawa do sądu. Nietrafnie podnosi także powód, iż Prezes URE i Sądy niewłaściwie skupiły się na rozpatrywaniu kwestii „formalnej” dotyczącej wypełnienia przez powoda wymogu dostarczenia prawidłowych dokumentów planistycznych, pomijając merytoryczne rozpoznanie sprawy, podczas gdy niedopełnienie przez inwestora wymogów określonych ustawą musiało skutkować pozostawieniem wniosku bez rozpoznania, co prawidłowo stwierdził zarówno Prezes URE, jak i Sąd Apelacyjny.

Także podnoszone przez powoda zarzuty z zakresu prawa procesowego zainteresowany uznał za niezasadne podkreślając w odpowiedzi na skargę kasacyjną, iż procedura przyłączeniowa posiada ściśle określony tok i przebieg, wynikający z Prawa energetycznego i rozporządzenia systemowego. Przepisy te, poza ustawowo określonym wyjątkiem, nie przewidują możliwości dokonania zmiany treści wniosku o przyłączenie, stąd też niezasadne są twierdzenie powoda, iż doszło do naruszenia jego praw przez oddalenie wniosku o dowód z opinii biegłego. Jak bowiem wynika z ustaleń powód zaniechał pierwotnej inwestycji i zaczął domagać się przyłączenia innego obiektu. Do ustalenie tej okoliczności nie były potrzebne wiadomości specjalne, Sąd Apelacyjny nie naruszył zatem art. 278 § 1 k.p.c. Nawet bowiem gdyby przyjąć, tak jak żąda tego powód, iż dopiero biegły byłby w stanie określić jaki wpływ na możliwości przyłączeni obiektu mają zmiany

danych technicznych dokonane przez wnioskodawcę po złożeniu wniosku o określenie warunków przyłączenia, to tym bardziej należy stwierdzić, że dokonanie takich zmian na etapie postępowania przyłączeniowego wykracza poza przewidzianą Prawem energetycznym procedurę.

Bezzasadne są także zarzuty powoda dotyczące treści zaskarżonego wyroku. Sąd Apelacyjny w sposób szczegółowy umotywował swoje stanowisko, odnosząc się do poszczególnych zarzutów apelacji, które zostały przez niego uwzględnione. Uzasadnienie choć zwięzłe odnosi się do meritum sprawy i w sposób jednoznaczny pozwala odtworzyć tok rozumowania przyjęty przez Sąd Apelacyjny.

Odnosząc się do wniosku powoda o skierowanie do Trybunału Konstytucyjnego pytania prawnego, zainteresowany uznał ten wniosek za niezasadny.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie ma uzasadnionych podstaw z uwagi na treść ustawy nowelizującej z 2010 r.

Należy jednak rozpocząć od przypomnienia, że postępowanie sądowe zostało zainicjowane odwołaniem od decyzji Prezesa URE, na mocy której organ orzekł, że na zainteresowanym nie ciąży obowiązek zawarcia umowy o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej farmy wiatrowej P. o mocy 120 MW, zlokalizowanej w pobliżu miejscowości B. Decyzja ta została wydana po przeprowadzeniu postępowania zainicjowanego wnioskiem powoda o rozstrzygnięcie sporu między potencjalnym wytwórcą oraz przedsiębiorstwem dystrybucji, dotyczącego odmowy zawarcia przez zainteresowanego umowy o przyłączenie do sieci wyżej wymienionej farmy wiatrowej. Tymczasem faktycznym źródłem sporu poddanego pod rozstrzygnięcie Prezesa URE było w niniejszej sprawie pozostawienie przez zainteresowanego bez rozpoznania wniosku powoda o wydanie warunków przyłączenia do sieci. Spór powstały między powodem a zainteresowanym wyprzedził zatem etap, na którym możliwe byłoby zawarcie umowy przyłączeniowej (ukształtowanie stosunku przyłączeniowego przez Prezesa URE). Należało zatem uprzednio rozstrzygnąć, czy pozostawienie wniosku podmiotu ubiegającego się o przyłączenie do sieci bez rozpoznania może stanowić

faktyczną podstawę dla zainicjowania postępowania, o którym mowa w art. 8 ust. 1 Prawa energetycznego.

Kompetencja Prezesa URE do orzekania na podstawie art. 8 PE w sprawach spornych ma charakter szczególny i dotyczy tylko spraw spornych dotyczących takiej odmowy. Z dotychczasowej praktyki Sądu Najwyższego wynika, że odmowa zawarcia umowy przyłączeniowej następuje nie tylko wtedy, gdy przedsiębiorstwo energetyczne oświadcza wprost, że umowy nie zawrze ale także gdy przedstawia takie warunki przyłączenia do sieci (i projekt umowy), które są nie do zaakceptowania dla podmiotu ubiegającego się o przyłączenie do sieci. Nie można bowiem odmowy zawarcia umowy sprowadzać tylko do przypadku, kiedy wprost przedsiębiorstwo sieciowe nie zgadza się na zawarcie umowy.

Przy literalnej wykładni art. 7 ust. 1 oraz art. 8 ust. 1 PE można byłoby przyjąć, że obowiązek zawarcia umowy spoczywa na przedsiębiorstwie sieciowym tylko wówczas, gdy podmiot ubiegający się o przyłączenie do sieci spełnia warunki przyłączenia a dodatkowo istnieją warunki techniczne i ekonomiczne pozwalające na przyłączenie tego podmiotu do sieci. Muszą być zatem określone warunki przyłączenia i dopiero po ich wydaniu można mówić o sporze co do zawarcia umowy o przyłączenie do sieci. Oznaczałoby to, że bez wydania warunków przyłączenia do sieci nie ma obowiązku zawarcia umowy przyłączeniowej. Taką wykładnię art. 7 ust. 1 oraz art. 8 ust. 1 PE potwierdzałyby systematyka art. 56 ust. 1 PE. Karą pieniężną zagrożone są bowiem następujące zachowania przedsiębiorstw energetycznych: 1) nieuzasadniona odmowa zawarcia umowy, o której mowa w art. 7 (pkt 4); 2) nieuzasadniona zwłoka z powiadomieniem Prezesa URE lub zainteresowanego podmiotu o odmowie zawarcia umowy, o której mowa w art. 7 (pkt 15); 3) niewydanie w terminie, o którym mowa w art. 7 ust. 8g warunków przyłączenia. Ustawodawca rozróżnia więc między naruszeniem obowiązku zawarcia umowy z art. 7 PE oraz naruszeniem obowiązków prowadzących do aktualizacji obowiązku zawarcia umowy. Skoro odrębnej sankcji podlega odmowa zawarcia umowy z nieuzasadnionych powodów oraz nieterminowe wydanie warunków przyłączenia, pozostawienia bez rozpoznania wniosku o wydanie warunków przyłączenia, choć blokuje możliwość zawarcia umowy przyłączeniowej, można nie traktować jako przejawu odmowy zawarcia umowy, lecz jedynie

naruszenie obowiązku, o którym mowa w art. 7 ust. 8g PE (w brzmieniu od 11 marca 2010 r.).

Sąd Najwyższy uznał jednak, że zawarty w art. 8 ust. 1 PE zwrot „w sprawach spornych dotyczących odmowy zawarcia umowy” należy wyklądać z uwzględnieniem tych poglądów piśmiennictwa, które uznają za odmowę zawarcia umowy również przypadki niewydania warunków przyłączenia (w szczególności zaś wyrażoną wprost odmowę ich wydania albo pozostawienie wniosku o ich wydanie bez rozpoznania). Określenie warunków przyłączenia pełni istotną rolę w procesie przyłączania się do sieci i ma duże znaczenie dla podmiotu ubiegającego się o przyłączenie dla podejmowania różnego rodzaju decyzji inwestycyjnych (np. co do lokalizacji farmy wiatrowej). Nie można przy tym dopuścić, by przedsiębiorstwo sieciowe nie wypełniało ciężącego na nim obowiązku kontraktowania przez podejmowanie niekorzystnych dla podmiotów ubiegających się o przyłączenie działań na etapie wyprzedzającym ustalania treści umowy przyłączeniowej oraz ocenę możliwości technicznych i ekonomicznych podłączenia do sieci. Odmowa wydania warunków przyłączenia jest czynnością podejmowaną przez przedsiębiorstwo sieciowe niewątpliwie w zakresie „dotyczącym zawarcia umowy” o przyłączenie do sieci. Jeżeli zatem na tym tle powstaje spór między podmiotem ubiegającym się o przyłączenie a przedsiębiorstwem sieciowym, Prezes URE ma kompetencję do rozstrzygnięcia tego sporu (art. 8 ust. 1 PE).

W dalszej kolejności należy rozstrzygnąć, czy na zainteresowanym ciążył obowiązek zawarcia umowy przyłączeniowej w tym sensie, że zainteresowany był zobowiązany do wydania warunków przyłączenia do sieci dla powoda. Udzielenie odpowiedzi na to pytanie zależy od rozstrzygnięcia problemu, czy (bądź w jakim zakresie) dopuszczalna jest zmiana wniosku o przyłączenie do sieci w zakresie lokalizacji obiektu, który ma być przyłączony. Jeżeli bowiem powód mógł zmienić pierwotnie złożony wniosek (co do użytych turbin oraz co do lokalizacji wiatraków), to zainteresowany miał obowiązek wydać mu warunki przyłączenia, po sporządzeniu stosownej analizy wpływu przyłączenia powoda do sieci zainteresowanego. Zaskarżony wyrok oraz decyzja Prezesa URE opierają się na założeniu, zgodnie z którym skoro powód nie wnosił o wydanie warunków przyłączenia do sieci farmy wiatrowej w gminie B., to nie mógł domagać się

rozstrzygnięcia sporu o przyłączenia takiej farmy wiatrowej w ramach wniosku wskazującego jako lokalizację farmy wiatrowej P. gminę W.

Skarga kasacyjna w swych podstawach kwestionuje podstawowe założenie zaskarżonego wyroku (nawiązujące do rozumowania przyjętego w decyzji Prezesa URE), zgodnie z którym przedsiębiorstwo sieciowe ma obowiązek wydania warunków przyłączenia do sieci tylko w przypadku złożenia przez podmiot ubiegający się o przyłączenie kompletnego wniosku, przy czym niedopuszczalna jest zmiana tego wniosku po jego wniesieniu (rozpoczęciu procedury przyłączeniowej).

Na wstępie należy podkreślić, że niedopuszczalne jest jednostronne zastępowanie wniosku o przyłączenie do sieci jednego podmiotu wnioskiem innego podmiotu (np. na podstawie oświadczenia R.I, by zainteresowany procedował nad wnioskiem R.I z 2007 r. w miejsce wniosku R. z 2006 r.). Sąd Najwyższy wykluczył także możliwość umownego przeniesienia „praw” do złożonego wniosku na inny podmiot (wyrok Sądu Najwyższego z 8 maja 2014 r., III SK 46/13, LEX nr 1482418). Jednocześnie, Sąd Najwyższy, podobnie jak Sąd pierwszej instancji w niniejszej sprawie, skłania się ku akceptacji przekształceń podmiotowych po stronie wnioskodawcy za wyrażoną wprost lub dorozumianą (przez przystąpienie do merytorycznego rozpatrywania wniosku) zgodą przedsiębiorstwa sieciowego (postanowienie Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 2016 r., III SZ 3/16, LEX nr 2071900). W niniejszej sprawie nie ma jednak ustalenia, by po stronie wnioskodawcy doszło do dorozumianego przekształcenia podmiotowego (w odniesieniu do wniosku R. z 2006 r.) i wstąpienia w jego miejsce powoda. Nie ma zatem podstaw, by roztrząsać kwestię dopuszczalności takiego przekształcenia w wyniku milczącej akceptacji takiej zmiany przez przedsiębiorstwo sieciowe. Z ustaleń wynika bowiem, że zainteresowany procedował nad wnioskiem powoda (R.I) z 2007 r. a nie nad wnioskiem R. z 2006 r., zastąpionym wnioskiem R.I z 2007 r.

Spór zapoczątkowało pozostawienie bez rozpatrzenia wniosku o wydanie warunków przyłączenia złożonego przez powoda w 2007 r. Pozostawienie bez rozpatrzenia miało swoje oparcie w art. 7 nowelizacji PE z 2010 r., ponieważ - zdaniem zainteresowanego - powód nie złożył dokumentów wymaganych na mocy art. 7 ust. 8d PE w nowym brzmieniu, do przedstawienia których był zobligowany na

podstawie art. 7 ust. 2 ustawy nowelizującej. Kluczowe znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy ma więc wykładnia art. 7 ust. 2 ustawy nowelizującej z 2010 r. Przepis ten adresowany jest do podmiotów ubiegających się o przyłączenie do sieci instalacji wytwórczej, które przed wejściem w życie nowelizacji z 2010 r. złożyły wniosek o określenie warunków przyłączenia ale warunki te nie zostały mu jeszcze wydane. Na podmioty te ustawodawca nałożył obowiązek przedstawienia „dokumentu ... wskazującego na możliwość lokalizacji inwestycji, której dotyczy wniosek o określenie warunków przyłączenia”. Tym samym ustawodawca rozstrzygnął, że zakres obowiązku kontraktowania – na etapie postępowania przyłączeniowego prowadzącego do wydania warunków przyłączenia do sieci – dotyczy „inwestycji, której dotyczy wniosek” złożony przed wejściem w życie nowelizacji z 2010 r. Chodzi zatem o inwestycję w moce wytwórcze opisane, pod względem technicznym i lokalizacyjnym, w pierwotnie złożonym wniosku. W ten sposób to sam ustawodawca rozstrzygnął zasadniczy problem prawny niniejszej sprawy determinując, że chodzi o inwestycję w konkretnej lokalizacji i o konkretnych parametrach technicznych (zdeterminowanych w obu przypadkach przez treść wniosku o przyłączenie).

W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy nie ma zatem potrzeby rozważania dopuszczalności modyfikacji pierwotnego wniosku o wydanie warunków przyłączenia do sieci, jak również rozstrzygania kwestii, czy zachowanie zainteresowanego pozwalające na modyfikacją wykazu nieruchomości wymienionych we wniosku o wydanie warunków przyłączenia, uprawniało powoda do zmiany pierwotnego wniosku we wrześniu 2010 r. Powód nie dokonał bowiem zmian w pierwotnym wniosku przed wejściem w życie art. 7 ustawy nowelizującej z 2010 r., lecz dopiero wprowadził takie zmiany we wrześniu 2010 r., wykonując obowiązek, o którym mowa w art. 7 ust. 2 ustawy nowelizującej z 2010 r., zobowiązujący do dostarczenia dokumentacji wskazującej na możliwość lokalizacji inwestycji, której dotyczy wniosek o określenie warunków przyłączenia złożony przed dniem wejścia w życie ustawy nowelizującej z 2010 r. Takich dokumentów powód zaś nie dostarczył (dla inwestycji objętej wnioskiem z 2007 r. w brzmieniu na dzień wejścia w życie nowelizacji).

Przy zaprezentowanych powyżej założeniach, jakimi Sąd Najwyższy kierował się rozstrzygając o istocie problemu prawnego podniesionego w skardze kasacyjnej powoda, procesowe zarzuty skargi kasacyjnej należy uznać za nieuzasadnione. W niniejszym postępowaniu nie było potrzeby przeprowadzania dowodu biegłego na okoliczność znaczenia zmiany miejsca posadowienia turbin wiatrowych w planowanej przez powoda elektrowni dla rozpatrywania warunków przyłączenia do sieci (zarzuty naruszenia art. 217 § 2 k.p.c., art. 227 k.p.c. w zw. z art. 278 § 1 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c. oraz art. 232 k.p.c. w zw. z art. 6 k.c. oraz naruszenia art. 278 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c.). Z tych samych względów Sąd Apelacyjny nie naruszył art. 233 § 1 i 2 k.p.c., w zw. z art. 244 k.p.c. oraz w zw. z art. 227 k.p.c., uznając zebrany w sprawie materiał dowodowy za zupełny i wystarczający. Zarzuty te można byłoby uznać za uzasadnione, gdyby powód zmienił treść pierwotnego wniosku o wydanie warunków przyłączenia (w zakresie lokalizacji wiatraków oraz ich rodzaju) przed wejściem w życie art. 7 ustawy nowelizującej z 2010 r. Nie ma również, w przedstawionym kontekście normatywnym, podstaw do uwzględnienia zarzutu naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. przez niewyjaśnienie, dlaczego mimo braku dowodów Sąd drugiej instancji uznał, że zamiana lokalizacji poszczególnych wiatraków oraz zmiana modelu, liczby i mocy turbin wiatrowych dokonana we wniosku o wydanie warunków przyłączenia czyni wniosek powoda wnioskiem o wydanie warunków przyłączenia dla zupełnie innej inwestycji. Z art. 7 ust. 2 ustawy nowelizującej z 2010 r. wynika bowiem wyraźnie, że chodzi o inwestycję objętą wnioskiem o wydanie warunków przyłączenia, który został złożony przed wejściem w życie tej ustawy. Dlatego też Sąd Najwyższy nie podzielił zarzutu naruszenia art. 7 ust. 2 i 3 pkt. 2 ustawy nowelizującej z 2010 r. w zw. z art. 7 ust. 1 Prawa energetycznego oraz w zw. z § 7 ust. 4 pkt. 4), § 8 ust. 3 pkt. 1) oraz § 8 ust. 4, 5 i 6 rozporządzenia systemowego przez uznanie za niedopuszczalną dokonaną przez powoda zmianę wniosku o wydanie warunków przyłączenia w zakresie mocy, ilości i modelu turbin wiatrowych oraz nieruchomości (działek), na których turbiny te mają być posadowione. Ustawa nowelizująca z 2010 r. odnosiła się bowiem do lokalizacji nieruchomości, na których miały być posadowione turbiny, wskazanych we wniosku złożonym (ewentualnie zmodyfikowanym) przed wejściem w życie art. 7 tej ustawy.

Z tych samych względów za niezasadne uznane zostały zarzuty naruszenia prawa materialnego. Jak już wyjaśniono, w postępowaniu sądowym nie ustalono, by zainteresowany w sposób dorozumiany dopuścił do zastąpienia wniosku R. wnioskiem R.I. Nie zachodzi również potrzeba ustalenia przy pomocy biegłego, a następnie oceny, czy zmiany posadowienia turbin elektrowni, zmiany mocy i typu tych turbin elektrowni wiatrowej są z technicznego punktu widzenia bez znaczenia dla przedsiębiorstwa energetycznego, do którego sieci ma nastąpić przyłączenie, skoro do zmiany wniosku powoda nie doszło przed wejściem w życie art. 7 ustawy nowelizującej z 2010 r. Czyni to niezasadnym zarzut naruszenia art. 2, 22 i art. 45 ust. 1 Konstytucji w zw. z art. 353.1 k.c., art. 7 ust. 1, 3, 3a, 3b, 8a-8d, 8d'-8d⁹ PE oraz § 4 § 6 ust. 1 i 3, § 7 ust. 1-5, § 8, § 9 rozporządzenia systemowego. Nie można również podzielić zarzutu złamania zakazu retroakcji przez zastosowanie art. 7 ust. 3a, 3b, 8a-8d, 8d'-8d⁹ Prawa energetycznego w brzmieniu ustalonym nowelizacją z 2013 r., gdyż wadliwe przywołanie tych przepisów (w kontekście daty złożenia przez powoda wniosku o wydanie warunków przyłączenia) nie wpływa na prawidłowość rozstrzygnięcia Sądu drugiej instancji. Podobnie jest z zarzutem naruszenia art. 9g ust. 4 pkt. 1 oraz ust. 12 Prawa energetycznego oraz z zarzutem naruszenia art. 8 ust. 1 w zw. z art. 7 ust. 1 i 2 Prawa energetycznego oraz w zw. z § 7 ust. 5 pkt. 4 rozporządzenia systemowego oraz w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji, przez uznanie, że złożenie wniosku o wydanie założeń do ekspertyzy wpływu przyłączanej instalacji wytwórczej energii elektrycznej na sieć, to moment złożenia wniosku o wydanie warunków przyłączenia.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy orzekł jak w sentencji.

r.g.